COLECŢIA **EXAMENE**

ION NEAGU (coordonator)
MIRCEA DAMASCHIN
ANDREI VIOREL IUGAN

DREPT PROCESUAL PENAL

PARTEA SPECIALĂ

Mapă de seminar

ION NEAGU (coordonator)
MIRCEA DAMASCHIN
ANDREI VIOREL IUGAN

DREPT PROCESUAL PENAL

PARTEA SPECIALĂ

Mapă de seminar

Ediţia a III-a, revizuită şi adăugită

Universul Juridic
Bucureşti
-2021-

PARTEA I
SINTEZE DE TEORIE. SPEȚE. GRILE

Capitolul I

Urmărirea penală

Secțiunea I. Sinteze de teorie

1. Considerații preliminare

1.1. Obiectul urmăririi penale

obiect urmărire penală

- urmărirea penală are ca obiect strângerea probelor necesare cu privire la existența infracțiunilor, la identificarea făptuitorilor și la stabilirea răspunderii acestora, pentru a se constata dacă este sau nu cazul să se dispună trimiterea în judecată (art. 285 C. pr. pen.)
  - ✍ *strângerea probelor*: atât operația de adunare a probelor, cât și operația de examinare și evaluare a lor, pentru a se constata dacă sunt sau nu temeiuri suficiente pentru a se putea trimite cauza în faza de judecată
  - ✍ *existența infracțiunilor*: legea are în vedere orice infracțiune, indiferent de faza în care a ajuns aceasta – infracțiune consumată, tentativă sau acte pregătitoare
  - ✍ *identificarea făptuitorului*: aflarea datelor necesare cunoașterii făptuitorilor (autori, instigatori, complici), atât cu privire la identitate, cât și cu privire la circumstanțele lor personale
  - ✍ *stabilirea răspunderii făptuitorului*: materialul probator trebuie să elucideze aspectele legate de materialitatea faptelor, de vinovăția făptuitorului și de existența unor temeiuri în baza cărora acesta să poată fi tras la răspundere penală pentru fapta săvârșită
  - ✍ *identificarea persoanei vătămate*
  - ✍ *soluționarea acțiunii civile*
- în vederea realizării obiectului urmăririi penale, organele de urmărire penală:
  - ✍ pot lua anumite măsuri în vederea bunei desfășurări a procesului (reținerea, controlul judiciar, aplicarea unui sechestru asigurător etc.)
  - ✍ își concretizează activitatea în acte de urmărire penală, care pot fi acte procesuale (acte de dispoziție) și acte procedurale prin care sunt aduse la îndeplinire dispozițiile cuprinse în actele procesuale

dosarul de urmărire penală

- întreaga activitate a organelor de urmărire penală este concretizată în dosarul de urmărire penală, ce cuprinde o sumă de înscrisuri procedurale constatatoare, în care sunt consemnate actele de urmărire efectuate și care trebuie să aibă, potrivit legii, o anumită formă și un anumit conținut
- procesul penal parcurge întotdeauna faza urmăririi penale

1.2. Limitele urmăririi penale

- sub aspectul desfășurării în timp, urmărirea penală se situează între două limite, o limită inițială și o limită finală

limita inițială

- ***limita inițială***, începerea urmăririi penale, marchează începutul raporturilor juridice procesuale între subiecții ce participă la rezolvarea cauzei penale, ea corespunzând cu declanșarea procesului penal
  - ✍ ***actele de începere a urmăririi penale***
    - ➲ ordonanța – întocmită de organul de cercetare penală sau de procuror (inclusiv în cazul infracțiunilor de audiență)
    - ➲ declarația verbală a procurorului consemnată în încheierea de ședință în cazul infracțiunilor de audiență

clasificare

limita finală

- ***limita finală*** constă în trimiterea sau netrimiterea în judecată
- trimiterea în judecată
  - ✍ rechizitoriul
  - ✍ acordul de recunoaștere a vinovăției
- netrimiterea în judecată
  - ✍ clasarea (ordonanță sau rechizitoriu)
  - ✍ renunțarea la urmărirea penală (ordonanță sau rechizitoriu)

1.3. Trăsăturile caracteristice urmăririi penale

- trăsăturile caracteristice urmăririi penale sunt:
  - ✍ lipsa de publicitate a urmăririi penale
  - ✍ caracterul necontradictoriu al urmăririi penale
  - ✍ caracterul preponderent al formei scrise
  - ✍ subordonarea ierarhică în efectuarea actelor de urmărire penală

clasificare

- ***lipsa de publicitate***
  - ✍ trăsătură diametral opusă față de publicitatea specifică judecății
  - ✍ urmărirea penală își poate realiza obiectul numai în măsura în care este lipsită de publicitatea specifică judecății, întrucât dacă s-ar desfășura în mod public ar putea exista riscul ca suspectul sau inculpatul ori celelalte părți să denatureze probele și, în final, să îngreuneze aflarea adevărului
  - ✍ urmărirea penală nu este secretă
    - ➲ în situația efectuării unei percheziții pot participa părțile, martorii asistenți, apărătorii părților etc.
    - ➲ apărătorii părților au dreptul de a asista la efectuarea actelor de urmărire penală
    - ➲ părțile, subiecții procesuali principali și apărătorii acestora au dreptul de a consulta dosarul

- ***caracterul necontradictoriu al urmăririi penale***
  - ✍ sistemul procesual penal român este un sistem contradictorial, deoarece în desfășurarea lui apar și se dezvoltă două acțiuni paralele, dar contradictorii: acțiunea de tragere la răspundere penală și acțiunea opusă de apărare împotriva acesteia
  - ✍ caracterul necontradictoriu al urmăririi penale este rezultatul lipsei de publicitate a urmăririi penale (spre exemplu, organul de urmărire penală administrează probele fără a le pune în discuția părților existente în cauză; părțile, în principiu, nu au cunoștință despre susținerile adversarilor)
  - ✍ există momente în care contradictorialitatea apare și în faza urmăririi penale
    - ➲ în situația confruntării
    - ➲ în situația soluționării propunerii de arestare preventivă a inculpatului de către judecătorul de drepturi și libertăți, care presupune în mod obligatoriu ascultarea celui arestat, ocazie cu care acesta poate combate argumentele acuzării
    - ➲ cu ocazia procedurii audierii anticipate, când sunt citate toate părțile și subiecții procesuali principali

ex.

- ***caracterul preponderent al formei scrise***
  - ✍ părțile nu pot acționa oral în fața organelor de urmărire penală, ci numai în scris, prin formularea de cereri sau memorii scrise
  - ✍ forma preponderent scrisă a urmăririi nu exclude însă folosirea limbajului oral ca mijloc de comunicare între participanții la cauza penală
- ***subordonarea ierarhică în efectuarea actelor de urmărire penală***
  - ✍ dispozițiile organelor superioare devin obligatorii pentru cei ce li se subordonează
  - ✍ procurorul are printre atribuțiile sale și pe aceea de supraveghere a activității de urmărire penală efectuate de organele de cercetare penală ale poliției judiciare sau de către organele de cercetare penală speciale
  - ✍ dispozițiile date de procuror sunt obligatorii pentru organul de cercetare penală
  - ✍ fiecare procuror dintr-un parchet este subordonat conducătorului parchetului respectiv, iar conducătorul unui parchet se subordonează conducătorului parchetului ierarhic superior
    - ➲ prim-procurorul Parchetului de pe lângă Judecătoria Constanța se subordonează prim-procurorului Parchetului de pe lângă Tribunalul Constanța
  - ✍ dispozițiile procurorului ierarhic superior, date în scris și în conformitate cu legea, sunt obligatorii pentru procurorii din subordine
  - ✍ cu toate acestea, procurorii își păstrează independența în ceea ce privește soluțiile pe care urmează a le dispune în cauză și cu privire la concluziile pe care le formulează în fața instanțelor judecătorești
  - ✍ procurorul ierarhic superior poate infirma motivat, prin ordonanță, actele și măsurile procesuale nelegale sau netemeinice dispuse de procurorul din subordine
    - ➲ procurorul poate să dispună în cauză o soluție de clasare, independent de poziția procurorului ierarhic superior (acesta din urmă poate însă să infirme motivat această soluție)
    - ➲ faptul că procurorul de ședință pune concluzii de achitare nu reprezintă un impediment pentru ca parchetul să nu formuleze cale de atac

ex.

ex.